

δίκτυο
για τα δικαιώματα
του παιδιού

Πέρα από λόγια και συμβάσεις

network
for children's
rights

Beyond words and conventions

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΟΜΕΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Συνολικά, συγκεντρώθηκαν **34 ερωτηματολόγια**, στα οποία απάντησαν εργαζόμενοι/εργαζόμενες σε δομές φιλοξενίας προσφύγων όπου φιλοξενούνται παιδιά που παρακολουθούν σχολείο.

Αναφορικά με τον αριθμό των ωφελούμενων κάθε δομής που είναι εγγεγραμμένοι/εγγεγραμμένες στην πρωτοβάθμια/δευτεροβάθμια εκπαίδευση:

- 6 (**17,6%**) από τους/τις 34 συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα εργαζόμενους/εργαζόμενες δήλωσαν ότι ο αριθμός των ωφελούμενων μαθητών/μαθητριών στη δομή είναι **μικρότερος από 15**
- 7 (**20,5%**) από τους/τις 34 συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα εργαζόμενους/εργαζόμενες δήλωσαν ότι ο αριθμός των ωφελούμενων μαθητών/μαθητριών στη δομή είναι **μεγαλύτερος από 15 και μικρότερος από 30**
- 6 (**17,6%**) από τους/τις 34 συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα εργαζόμενους/εργαζόμενες δήλωσαν ότι ο αριθμός των ωφελούμενων μαθητών/μαθητριών στη δομή είναι **μεγαλύτερος από 30 και μικρότερος από 90**
- 10 (**29,4%**) από τους/τις 34 συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα εργαζόμενους/εργαζόμενες δήλωσαν ότι ο αριθμός των ωφελούμενων μαθητών/μαθητριών στη δομή είναι **μεγαλύτερος από 90 και μικρότερος από 300**
- 4 (**11,7%**) από τους/τις 34 συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα εργαζόμενους/εργαζόμενες δήλωσαν ότι ο αριθμός των ωφελούμενων μαθητών/μαθητριών στη δομή είναι **μεγαλύτερος από 300**.

Αναφορικά με τις βαθμίδες εκπαίδευσης στις οποίες είναι εγγεγραμμένοι/εγγεγραμμένες οι ωφελούμενοι/ωφελούμενες μαθητές/μαθήτριες:

- 3 (**8,8%**) από τους/τις 34 συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα δήλωσαν ότι οι ωφελούμενοι/ωφελούμενες μαθητές/μαθήτριες τη δομής είναι εγγεγραμμένοι/εγγεγραμμένες σε Νηπιαγωγείο και Δημοτικό
- 1 (**2,9%**) από τους/τις 34 συμμετέχων/συμμετέχουσα στην έρευνα δήλωσε ότι οι ωφελούμενοι/ωφελούμενες μαθητές/μαθήτριες τη δομής είναι εγγεγραμμένοι/εγγεγραμμένες μόνο στο Δημοτικό
- 2 (**5,8%**) από τους/τις 34 συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα δήλωσαν ότι οι ωφελούμενοι/ωφελούμενες μαθητές/μαθήτριες τη δομής είναι εγγεγραμμένοι/εγγεγραμμένες σε Νηπιαγωγείο, Δημοτικό και Γυμνάσιο
- 4 (**11,7%**) από τους/τις 34 συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα δήλωσαν ότι οι ωφελούμενοι/ωφελούμενες μαθητές/μαθήτριες τη δομής είναι εγγεγραμμένοι/εγγεγραμμένες σε Δημοτικό, Γυμνάσιο και Λύκειο

- 6 (17,6%) από τους/τις 34 συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα δήλωσαν ότι οι ωφελούμενοι/ωφελούμενες μαθητές/μαθήτριες τη δομής είναι εγγεγραμμένοι/εγγεγραμμένες σε Γυμνάσιο και Λύκειο
- 1 (2,9%) από τους/τις 34 συμμετέχων/συμμετέχουσα στην έρευνα δήλωσε ότι οι ωφελούμενοι/ωφελούμενες μαθητές/μαθήτριες τη δομής είναι εγγεγραμμένοι/εγγεγραμμένες μόνο στο Λύκειο
- 17 (50%) από τους/τις 34 συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα δήλωσαν ότι οι ωφελούμενοι/ωφελούμενες μαθητές/μαθήτριες τη δομής είναι εγγεγραμμένοι/εγγεγραμμένες σε Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο και Λύκειο.

Αναφορικά με τη γεωγραφική κατανομή των σχολείων, στα οποία πηγαίνουν οι ωφελούμενοι/ωφελούμενες μαθητές/μαθήτριες:

- 13 (38,2%) από τους/τις 34 συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα δήλωσαν ότι τα σχολεία βρίσκονται στην **Αττική**
- 21 (61,7%) από τους/τις 34 συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα δήλωσαν ότι τα σχολεία βρίσκονται στην **υπόλοιπη Ελλάδα**.

Ερωτηθέντες για τον αριθμό των ωφελούμενων μαθητών/μαθητριών που συμμετείχαν στην τηλεκαίδηση ανά βαθμίδα εκπαίδευσης, οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα εργαζόμενοι/εργαζόμενες σε δομές φιλοξενίας προσφύγων απάντησαν ως εξής:

- 11 (50%) από τους/τις 22 εργαζόμενους/εργαζόμενες σε δομή προσφύγων με **ωφελούμενους/ωφελούμενες μαθητές/μαθήτριες Νηπιαγωγείου** απάντησαν ότι **κανείς/καμία από αυτούς/αυτές δεν συμμετείχε στην τηλεκαίδηση**, 6 (27,2%) απάντησαν ότι **1-5 από τους/τις ωφελούμενους/ωφελούμενες μαθητές/μαθήτριες Νηπιαγωγείου συμμετείχαν στην τηλεκαίδηση**, 1 (4,5%) απάντησε ότι **6-10** από τους/τις ωφελούμενους/ωφελούμενες μαθητές/μαθήτριες Νηπιαγωγείου **συμμετείχαν στην τηλεκαίδηση**, 2 (9%) απάντησαν ότι **10-15 συμμετείχαν στην τηλεκαίδηση** και 2 (9%) απάντησαν ότι οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην τηλεκαίδηση μαθητές/μαθήτριες ήταν **περισσότεροι/περισσότερες από 20**.
- 14 (51,8%) από τους/τις 27 εργαζόμενους/εργαζόμενες σε δομή προσφύγων με **ωφελούμενους/ωφελούμενες μαθητές/μαθήτριες Δημοτικού** απάντησαν ότι **1-5 από αυτούς/αυτές συμμετείχαν στην τηλεκαίδηση**, 5 (18,5%) απάντησαν ότι **6-10** από τους/τις ωφελούμενους/ωφελούμενες μαθητές/μαθήτριες Δημοτικού **συμμετείχαν στην τηλεκαίδηση**, 1 (3,7%) απάντησε ότι **10-15** μαθητές/μαθήτριες Δημοτικού **συμμετείχαν στην τηλεκαίδηση**, 3 (8,8%) απάντησαν ότι **16-20** μαθητές/μαθήτριες **συμμετείχαν** και 4 (11,7%) απάντησαν ότι οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην τηλεκαίδηση μαθητές/μαθήτριες ήταν **περισσότεροι/περισσότερες από 20**.
- 3 (10,3%) από τους/τις 29 εργαζόμενους/εργαζόμενες σε δομή προσφύγων με **ωφελούμενους/ωφελούμενες μαθητές/μαθήτριες Γυμνασίου** απάντησαν ότι **κανείς/καμία από αυτούς/αυτές δεν συμμετείχε στην τηλεκαίδηση**, 14 (48,2%) απάντησαν ότι **1-5 από τους/τις ωφελούμενους/ωφελούμενες μαθητές/μαθήτριες Γυμνασίου συμμετείχαν στην τηλεκαίδηση**, 5 (17,2%) απάντησαν ότι **6-10** μαθητές/μαθήτριες **συμμετείχαν στην τηλεκαίδηση**, 3 (10,3%) απάντησαν ότι **10-15** μαθητές/μαθήτριες **συμμετείχαν στην τηλεκαίδηση**, 1 (3,4%) απάντησε ότι **16-20** μαθητές/μαθήτριες **συμμετείχαν** και 3 (10,3%) απάντησαν ότι οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην τηλεκαίδηση μαθητές/μαθήτριες ήταν **περισσότεροι/περισσότερες από 20**.

- 6 (21,4%) από τους/τις 28 εργαζόμενους/εργαζόμενες σε δομή προσφύγων με ωφελούμενους/ωφελούμενες μαθητές/μαθήτριες Λυκείου απάντησαν ότι κανείς/καμία από αυτούς/αυτές δεν συμμετείχε στην τηλεκπαίδευση, 12 (42,8%) απάντησαν ότι 1-5 από τους/τις ωφελούμενους/ωφελούμενες μαθητές/μαθήτριες Λυκείου συμμετείχαν στην τηλεκπαίδευση, 4 (14,2%) απάντησαν ότι 6-10 μαθητές/μαθήτριες συμμετείχαν στην τηλεκπαίδευση, 2 (7,1%) απάντησαν ότι 10-15 μαθητές/μαθήτριες συμμετείχαν στην τηλεκπαίδευση, 2 (7,1%) απάντησαν ότι 16-20 μαθητές/μαθήτριες συμμετείχαν, 2 (7,1%) απάντησαν ότι οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην τηλεκπαίδευση μαθητές/μαθήτριες ήταν περισσότεροι/περισσότερες από 20

Πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των απαντήσεων των εργαζομένων σε δομές φιλοξενίας προσφύγων αναφορικά με τον αριθμό των μαθητών/μαθητριών που συμμετέχουν στην τηλεκπαίδευση. Κατά κανόνα, πάντως, οι μαθητές/μαθήτριες που συμμετείχαν στην τηλεκπαίδευση είναι μειονότητα σε σχέση με τον συνολικό αριθμό των παιδιών που φιλοξενεί η κάθε δομή.

Ως λόγους μη συμμετοχής των παιδιών στην τηλεκπαίδευση, οι εργαζόμενοι/εργαζόμενες σε δομές φιλοξενίας προσφύγων ανέφεραν κατά πλειονότητα (30 στους 34) την έλλειψη ή ανεπάρκεια δικτύου ή/και εξοπλισμού ενώ κάποιοι/κάποιες ανέφεραν, επίσης, την έλλειψη κατάλληλων χώρων, τις δυσκολίες με τη γλώσσα, την έλλειψη κινήτρου αλλά και την αποχή από την εκπαιδευτική διαδικασία για μεγάλο χρονικό διάστημα.

ΜΑΘΗΤΕΣ

Στο ερώτημα πώς θα χαρακτήριζαν τη συμμετοχή και ανταπόκριση των μαθητών/μαθητριών στην τηλεκπαίδευση, με τον αριθμό «1» να αντιστοιχεί στον χαρακτηρισμό «Ανεπαρκή» και τον αριθμό «5» στον χαρακτηρισμό «Εξαιρετική», 12 (35,2%) στους/στις 34 συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα επέλεξαν τον αριθμό «1», 16 (47%) επέλεξαν τον αριθμό «2», 5 (14,7%) επέλεξαν τον αριθμό «3» και 1 (2,9%) επέλεξε τον αριθμό «4».

Η πλειονότητα (82,3%) των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών στην έρευνα εργαζομένων σε δομές φιλοξενίας προσφύγων, που αξιολόγησαν ως ανεπαρκή τη συμμετοχή και ανταπόκριση των μαθητών/μαθητριών στην τηλεκπαίδευση επιλέγοντας τους αριθμούς «1» και «2», αιτιολόγησαν την επιλογή τους αναφέροντας κυρίως τη μικρή συμμετοχή των μαθητών/μαθητριών, την έλλειψη των κατάλληλων μέσων (εξοπλισμού και δικτύου), την έλλειψη κινήτρου και τις δυσκολίες γλωσσική κατανόησης αλλά και το γεγονός ότι η πλειονότητα μαθητών/μαθητριών δεν έχει ενταχθεί σε τάξη υποδοχής. Από την άλλη μεριά, το 17,6% που αξιολόγησε πιο θετικά τη συμμετοχή και ανταπόκριση των μαθητών/μαθητριών στην τηλεκπαίδευση επιλέγοντας τους αριθμούς «3» και «4», αιτιολόγησαν την επιλογή τους αναφέροντας την συνέπεια, το ενδιαφέρον και την ικανοποιητική απόδοση των μαθητών/μαθητριών που συμμετείχαν, ενώ ορισμένοι/ορισμένες από τους/τις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα επισήμαναν την ύπαρξη τάξης υποδοχής και την υποστήριξη που είχαν οι μαθητές/μαθήτριες που συμμετείχαν από εκπαιδευτικούς και γονείς.

Στο ερώτημα πόσο τακτική ήταν η συμμετοχή των παιδιών 3 (8,8%) από τους/στις 34 συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα απάντησαν ότι ήταν λιγότερο από μία φορά την εβδομάδα, 1 (2,9%) απάντησε ότι ήταν μία φορά την εβδομάδα, 15 (44,1%) ότι ήταν 1-2 φορές την εβδομάδα και 15 (44,1%) ότι ήταν 3-4 φορές την εβδομάδα.

Στο ερώτημα αν θεωρούν θετική ή αρνητική την επιλογή της τηλεκπαίδευσης οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα εργαζόμενοι/εργαζόμενες σε ποσοστό **70,5%** χαρακτήρισαν την επιλογή της τηλεκπαίδευσης ως **αρνητική**. Το **26,4%** χαρακτήρισε την επιλογή **θετική ως αναγκαία, δεδομένων των συνθηκών της υγειονομικής κρίσης και εφόσον εξασφαλίζεται η πρόσβαση σε αυτή**. Το **2,9%** χαρακτήρισε ανεπιφύλακτα την επιλογή ως **θετική**.

Ερωτηθέντες εάν πιστεύουν ότι θα υπάρχουν ψυχολογικές επιπτώσεις στα παιδιά **οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα εργαζόμενοι/εργαζόμενες σε δομές φιλοξενίας προσφύγων σε ποσοστό 79,4% απαντούν ΝΑΙ**.

Επίσης, το **94,1%** των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών στην έρευνα γονιών πιστεύουν ότι **θα υπάρχουν μορφωτικές επιπτώσεις στα παιδιά και ότι θα υπάρχουν επιπτώσεις στην κοινωνικοποίησή τους, ενώ 44,1% πιστεύει ότι θα υπάρχουν επιπτώσεις στην υγεία των παιδιών**.

Στο ερώτημα πώς θα χαρακτήριζαν τη συνεργασία τους με το σχολείο, με τον αριθμό «1» να αντιστοιχεί στον χαρακτηρισμό «Καμία» και τον αριθμό «5» στον χαρακτηρισμό «Πολύ Καλή», οι απαντήσεις είναι μοιρασμένες με 5 (**14,7%**) στους/στις 34 συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα να επιλέγουν τον αριθμό «2», 8 (**23,5%**) να επιλέγουν τον αριθμό «3», 8 (**23,5%**) τον αριθμό «4» και 13 (**38,2%**) τον αριθμό «5».

ΜΕΣΑ ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Αναφορικά με τα μέσα τηλεκπαίδευσης, **16 (47%) από τους/τις 34 συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα εργαζόμενους/εργαζόμενες σε δομές φιλοξενίας προσφύγων δήλωσαν ότι τα παιδιά χρησιμοποίησαν αποκλειστικά κινητό τηλέφωνο**, 11 (**32,3%**) δήλωσαν ότι τα παιδιά χρησιμοποίησαν Η/Υ, 8 (**23,5%**) ότι χρησιμοποίησαν Η/Υ συνδυαστικά με tablet και κινητό τηλέφωνο, 3 (**8,8%**) ότι χρησιμοποίησαν αποκλειστικά tablet, και 4 (**11,7%**) ότι χρησιμοποίησαν συνδυαστικά tablet και κινητό τηλέφωνο.

17 (50%) από τους/τις 34 συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα εργαζόμενους/εργαζόμενες σε δομές φιλοξενίας προσφύγων δήλωσαν ότι τα παιδιά χρησιμοποίησαν σταθερή γραμμή ίντερνετ, 7 (**20,5%**) ότι τα παιδιά χρησιμοποίησαν δεδομένα κινητού και 10 (**29,4%**) ότι χρησιμοποίησαν σταθερή γραμμή ίντερνετ συνδυαστικά με δεδομένα κινητού.

Ερωτηθέντες αν για την τηλεκπαίδευση χρειάστηκε να λάβουν εξοπλισμό από το σχολείο ή άλλο φορέα, **13 (38,2%) από τους/τις 34 συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα εργαζόμενους/εργαζόμενες σε δομές φιλοξενίας προσφύγων απάντησαν καταφατικά**. Από αυτούς/αυτές 9 (**26,2%**) διευκρίνισαν ότι δόθηκαν tablet, 2 (**5,8%**) Η/Υ και 1 (**2,9%**) Τηλεόραση και καλώδιο Internet.

Από τους/τις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα εργαζόμενους/εργαζόμενες σε δομές φιλοξενίας προσφύγων **Ως κυριότερα προβλήματα κατά τη διάρκεια της τηλεκπαίδευσης αναφέρθηκαν τα τεχνικά προβλήματα που αφορούν στη σύνδεση στο διαδίκτυο και τη λειτουργία της πλατφόρμας, η έλλειψη του απαραίτητου εξοπλισμού ενώ αναφέρθηκαν επίσης η ελλιπής οργάνωση και ενημέρωση, η έλλειψη γλωσσικής κατανόησης και η κούραση**.

Σε επιπλέον σχόλια/παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν επισημαίνεται η έλλειψη επιμόρφωσης και η αδιαφορία των εκπαιδευτικών, η έλλειψη ενημέρωσης και προετοιμασίας των γονιών, η μη διάθεση εξοπλισμού σε οικογένειες, η από κοινού χρήση του δικτύου με ενήλικους ωφελούμενους της δομής, η περίπτωση διαπολιτισμικού σχολείου όπου παρακολουθούσαν μόνο οι μαθητές/μαθήτριες της δομής ενώ οι συμμαθητές/συμμαθήτριές τους δεν συνδέονταν, ότι το αυξημένο ενδιαφέρον και οι δυσκολίες που αντιμετώπιζαν τα παιδιά αφορούν και τη δια ζώσης εκπαίδευση και ότι έγινε προσχηματική επίκληση κάποιων προβλημάτων προκειμένου να μη λειτουργήσουν στην πράξη οι Δομές Υποδοχής και Εκπαίδευσης Προσφύγων (ΔΥΕΠ).

ΣΥΝΟΨΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Οι ερωτηθέντες εργάζονται σε δομές φιλοξενίας προσφύγων με μικρότερο ή μεγαλύτερο αριθμό παιδιών, οι οποίες κατά κύριο λόγο βρίσκονται εκτός Αττικής και στις περισσότερες περιπτώσεις εκτός αστικού ιστού. Από τις απαντήσεις των εργαζομένων προκύπτει ότι **χιλιάδες παιδιά όλων των ηλικιών που ζουν σε δομές φιλοξενίας προσφύγων ανά την Ελλάδα δεν συμμετείχαν στην τηλεκπαίδευση**. Ως κύριοι λόγοι αναφέρονται η έλλειψη δικτύου ή/και η έλλειψη του απαραίτητου εξοπλισμού. Επιπλέον λόγοι που αναφέρθηκαν αφορούν στη μη ύπαρξη τάξεων υποδοχής και στις συνακόλουθες δυσκολίες γλωσσικής κατανόησης και έλλειψης κινήτρου εκ μέρους των μαθητών/μαθητριών.

Οι μαθητές/μαθήτριες που ζουν σε δομές φιλοξενίας προσφύγων και συμμετείχαν στην τηλεκπαίδευση **χρησιμοποίησαν κυρίως κινητό τηλέφωνο** και σε μικρότερο ποσοστό Η/Υ ενώ **μόλις οι μισοί από τους ερωτηθέντες απάντησαν ότι τα παιδιά χρησιμοποίησαν σταθερή γραμμή ίντερνετ**. Για τους παραπάνω λόγους η πλειονότητα των ερωτηθέντων αξιολογεί αρνητικά την επιλογή της τηλεκπαίδευσης και εκτιμά ότι θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στα παιδιά.

